

Esihist. foto 130/27.2.1992

M

KAARINA KAUSELA

Koekaivaus

Taisto Karjalainen 1991

Sisälllys

	Sivu
Johdanto	1
Arkistotiedot	2
Ote peruskartasta	3
Kaivauspaikan sijainti, topografia ja lähilöydöt	4
Kaivaustekniikka	5
Luonnon prosessit	6
Ihmistoiminnasta aiheutuneet prosessit	7
Löydöt	8
Koekuopat alueella A	9-10
Koekuopat alueella B	11
Yhteenveto	12
Dialuettelo	13-14
Negatiiviluettelo	15-16
Karttaluettelo	17
Kartat	18-24
Kuvataulu	25-267

Johdanto

Tielaitos, Turun piiri tilasi museovirastoon osoittamalla kirjeellä 19.9.1991 (M. Salmi, P. Liimatainen) koekaivaus-tutkimuksen: KT 40 parantaminen Kauselan eritasoliittymän kohdalla; muinaisjäännöksen tutkiminen, Kaarina.

Tutkimuskustannukset oli arvioitu koekaivausten osalta 95 000 markaksi, joilla tuli rahoittaa kahden viikon kestävä kaivaus kymmenelle kaivajalle ja kaivauksen johdolle, kuten tapahtuikin. Maastotyöt tehtiin ajalla 30.9.-13.10.1991.

Allekirjoittanut sai tehtäväkseen johtaa kenttätöitä, joista pyrittiin löytämään uusien tielinjausten alle ja niiden vaikutuspiiriin jäävät muinaisjäännökset.

Tutkittavien alueiden valinnassa käytettiin apuna tielaitoksen laatimia karttoja alueiden tiesuunnitelmista.

Arkistotiedot

Kaarina Kausela

Koekaivaus muinaisjäännösalueella ajalla 30.9.-11.10.1991

Kunta: Kaarina

Kylä: Ravattula ja Littoinen

Tilat: Kalla RN:o 5:10 om. Heikki Kairanen

os. LITTOINEN

Uotila RN:o 2:37 om. Touko Oristo

os. Tähtelänkatu 5 B

10210 INKOO

om. Aimo Oristo

os. Virastotie 2

32300 MELLILÄ

Peruskartta: LITTOINEN 104312 (1968)

Kaivausalueen koordinaatit: x = 6707 50-6707 80

y = 574 54 - 575 50

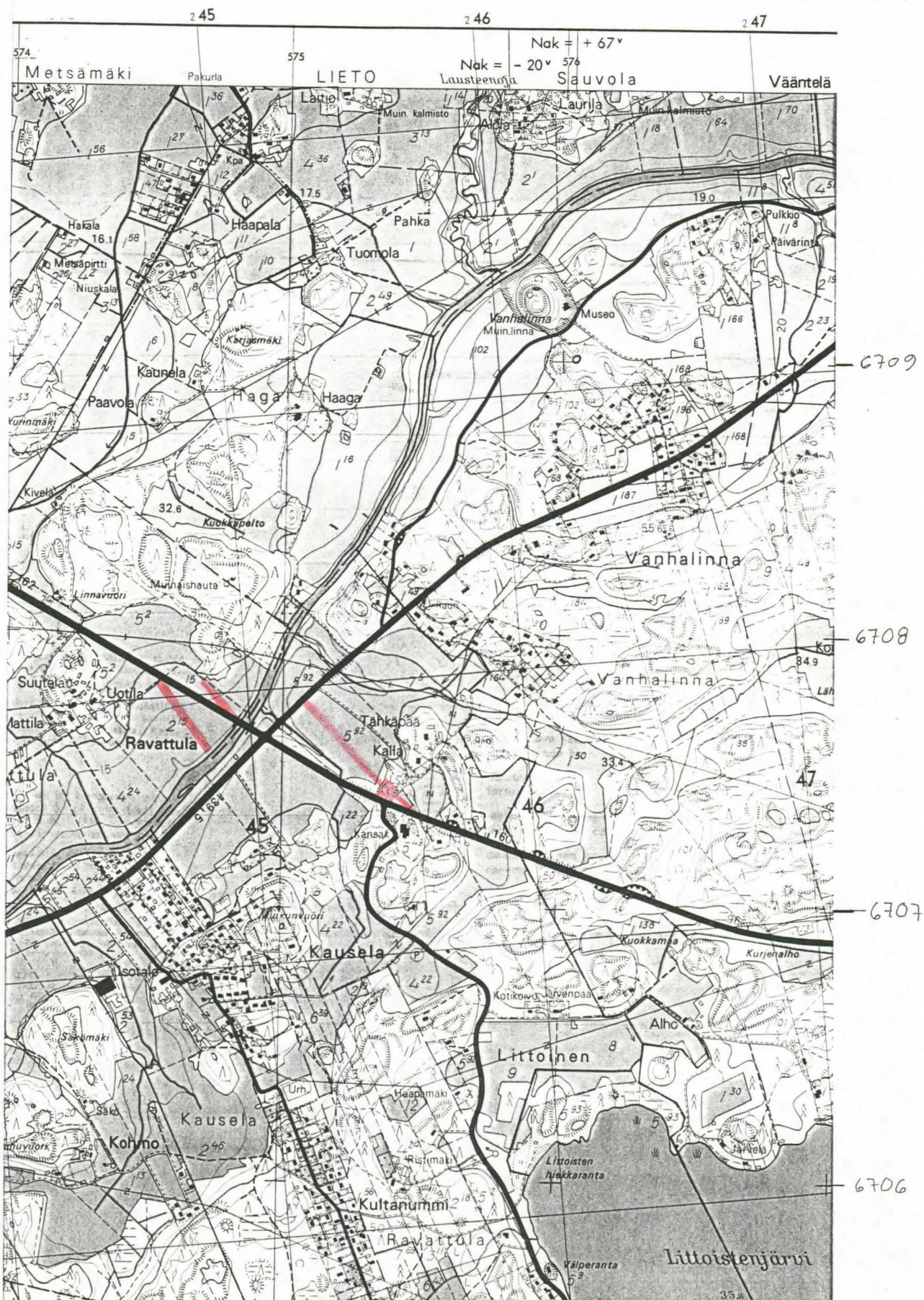
z = 10-25

Kaivaukselta tulleet löydöt: 91087

Kertomukseen liittyvät negatiivit: 86248-86279

Kertomukseen liittyvät diat: 23498-23520

Kertomukseen liittyvät kartat: luettelo s. 17

Ote peruskartasta Littoinen 104312
 Taisto Karjalainen 1991. Kaivauspaikka merkitty punaisella.
 X: 6707 50 - 6707 80 Y: 574 54 - 575 50 Z: 10 - 25
 Kartta painettu Helsingissä 1968.

Kaivausalueen sijainti, topografia ja lähilöydöt

Kaivauksella tutkittiin 277 m² suuruinen ala.

Kausela sijaitsee Kaarinan kunnassa Littoisten kylässä, osa kaivausalueista sijoittui myös Ravattulan kylän alueelle. Kaivausalueet sijaitsivat kantatie 40 Kauselan eritasoliittymän läheisyydessä tulevien tieramppisuunnitelmien mukaisesti. Tutkitut alueet sijaitsivat Kreeterimäki, Uotila ja Vähätalo-Kalla -nimisten tilojen Aurajokeen rajoittuvissa pelloissa, sekä viimeksi mainitun tilan metsä- ja hevoshaka-alueilla.

Kaivausalueen ympäristö on voimakkaasti viljeltyä Aurajokilaaksoa, jossa on siellä täällä metsän ympäröimiä kalliosaarekkeita. Alueen viljelysmaisema on muuttunut teollisuus- ja lähiömaisemaksi voimakkaan aluerakentamisen johdosta.

Tutkimusalue ympäristöineen kuuluu vanhaan kulttuurimaisemaan, joka on ollut asuttu rautakaudella ilmeisen tiheästi-kin päätellen ympäröivistä rautakauden muinaisjäännöksistä. Tutkitun alueen läheisyydessä on neljä kuppikiveä, kts. yleiskartta s. 18, 19 ja 20.

Alueesta pohjoiseen n. kahden kilometrin päässä sijaitsee Liedon Vanhalinna. Kreeterimäki -tilan mailla on entuudestaan kaivettu pronssikautisia röykkiöitä. Kallan tilalla sijainneista kaivausalueista etelään sijaitsee noin kilometrin päässä Muikunvuoren muinaisjäännösalue, jossa on rautakautinen kalmisto. Myös Uotilan tilan mailla on muinaiskalmisto. Kalmisto sijaitsee Uotilan tilalla avatuista kaivausalueista noin kilometrin päässä lounaaseen.

Kaivaustekniikka

Kauselan koekaivaus aloitettiin poistamalla peltomulta koneellisesti tielinjasuunnitelmien alaisilta alueilta kolmesta neljään metriä leveinä eri pituisina kaistoina. Kuorittujen alueiden ja niitä ympäröivien peltojen pintapöiminnan ja maaperähavaintojen perusteella kuorituille alueille avattiin kaivausalueita. Kalla-Vähätalon hevoshaka ja kallioinen metsäsaareke koekuopitettiin niiltä osin, jotka jäävät tielinjaussuunnitelmien vaikutuspiiriin.

Alueen laajuudesta johtuen Kalla-Vähätalo -tilan mailla sijainneille alueille tehtiin oma koordinaatistonsa; alue A. Uotilan ja Kreeterinmäen tilojen alueilla sijaitsevat kaivausalueet saivat oman koordinaatistonsa; alue B. A-alueen koordinaatistossa päälinjan suunta oli $297,5^\circ$. Koordinaatiston peruspaalu 500/500 sijaitsi Kallan tilan itäisimmällä pellolla. Kaivaus sidottiin paalusta 489/544 TVL:n kiintopisteeseen 281. Kiintopiste sijaitsi em. paalusta 7,40 metriä suuntaan 304° , yleiskartassa kiintopiste on merkitty numerolla 2. A-alueen korkeudet laskettiin samasta kiintopisteestä, pisteen korkeus on 30,164 m m.p.y.

Kaivetut alueet avattiin 1 x 1 m:n ruutuina, joiden kaakoiskulmaan kertomuksessa käytetyt x:n ja y:n arvot viittaavat. A-alueella käytettiin neljää kiintopistettä, joiden paikat selviävät yleiskartasta. Kartoissa esiintyvät vaaitusluvut on muutettu absoluuttisiksi korkeuksiksi, ellei kartassa toisin mainita.

B-alueen koordinaatistossa päälinjan suunta oli $316,5^\circ$. Koordinaatiston suunnasta johtuen tällä alueella mittaukset laskettiin ruutujen ja paalujen eteläkulmasta. Ruudukossa x kasvaa koilliseen ja y luoteeseen. Peruspaalulta 300/100 105 metriä suuntaan $47,5^\circ$ sijaitsi Aurajoen yli johtavan sillan betonikannen lounaiskulma. Korkeudet laskettiin valtakunnallisesta kiintopisteestä nro 3113, jonka korkeus on turun erilliskorkeutena 18,557 m m.p.y.

Luonnon prosessit

Kaarina Kauselan kaivausalueet sijaitsevat alueella, joka korkeudeltaan vaihtelee Aurajoen pinnasta, joka alueella on 8,475 m m.p.y. Kallan tilan kallioharjun huipulle, joka on noin 32 m m.p.y. Alueen korkeammat kallioharjanteet ovat olleet pronssikaudella meren pinnan yläpuolella. Alueen alavimmat peltoviljelyssä olevat alueet ovat rautakaudella olleet meren pinnan yläpuolella. Korkeammat kalliokukkulat ovat nykyisellään metsäsaarekkeiden ympäröimiä, joiden ympäröivä maasto on kokonaan joko viljeltyä tai rakennettua ympäristöä. Alkuperäistä ihmisen muokkaamatonta maannosta on alueella vain em. kallio - metsäsaarekkeissa. Tällaista aluetta kaivettiin A-alueella välillä 480-560/460-610. Tällä alueella kallioharjanne oli lehtometsän ympäröimä ja maannos oli tyypillinen lehtometsän maannos, jossa oli paksu 20-30 cm:iä käsittävä multakerros. Multakerroksen alla oli joko kallio, jonkin verran rikastumiskerrosta tai harmaa savi, joista jälkimmäinen esiintyi useimmissa koekuopissa.

Edellä kuvatussa alueessakin oli jokaisessa tutkitussa koekupassa jonkinlaista ihmisen tuottamaa häiriötä maaperässä havaittavissa.

Peltoalueilla oli peltomultaa noin 20-30 cm:iä alueesta riippuen. Peltomullan alainen maannos oli aikanaan merenpohjaan sedimentoitunutta savea. Peltomullan ja saven välissä, kohdissa, joihin muokkaus ei ollut yltänyt, oli paikoin säästynyt savimaan päällistä maannosta. Edellä kuvattua säästyneen maan aluetta oli lähinnä A-alueella, välillä 488.495/500-520. Pääsääntöisesti muokkaus oli ulottunut koskemattomaan harmaaseen saveen saakka. Harmaassa savessa oli paikoin nähtävissä hiekkaa, joka oli peräisin peltojen salaojituksesta. A-alueen välillä 480-560/340-420 maa oli hyvin sekoittunutta savimaata, jota käytettiin hevoshakana.

Ihmistoiminnasta aiheutuneet prosessit

Tutkittavilla alueilla oli alueita, jotka voitiin rajata kaivaustoiminnan ulkopuolelle maastohavainnoin ja lapiolla suoritetuin koepistoin. Tällainen tarkemman tutkimuksen ulkopuolelle jätetty alue oli Aurajoen ja Turusta Hämeenlinnaan johtavan tien välinen alue. Alueelle tehdyissä lapionpistoissa maaperä osoittautui nykyisten tiejärjestelyjen yhteydessä suoritetuissa rakennusprojekteissa sekoittuneeksi. Kuten edellisessä luvussa todettiin on alueen pellot muokattu suurelta osin niin syvältä, että sekoittunut peltomulta alkaa heti koskemattoman sedimenttisaven pinnasta. Edellä kuvattu tilanne vallitsi etenkin Uotilan ja Kreeterinmäen tilojen pelloissa. Myös Kallan tilan lännessä sijaitsevalla pellolla (y = 620-740 välisellä alueella) tilanne oli edellä kuvatun kaltainen. Sen sijaan Kallan tilan itäisemmällä pellolla peltomullan alaisessa kerroksessa oli paikoin merkkejä säilyneistä rakenteista ja maavärjäytymäalueista. Ko. peltoon, sen peltomullasta kuorittuun osaan avattiin kaivausalue 488-494/500-520. Alueelta paljastui peltomullan alaisessa tasossa eli 0-tasossa maaläiskiä, jotka poikkesivat peltomullan väristä. Alueella oli myöskin lahonnut hirsi, jonka jäänteitä tavattiin ruuduissa 489-491/500-510. Alueen lounaispäädyssä oli epämääräinen kivikasa ruuduissa 488-490/516-520. Kivikasa vaikutti peltolta raivatulta kaskirauniolta. Hirren alapinnasta löytyi punatiilen pala. 0-tasosta löytyi lasitettua keramiikkaa ja osa löydöistä oli peltomullasta peräisin. Tasan likaläiskistä osa oli syvemmälle vajonnutta peltomultaa, joista ei kuitenkaan ole kyse tasossa piirrettyssä kartassa, kts. s. 21.

Alue kaivettiin ilmiöittäin seuraavaan tasoon tai niin pitkälle, kuin ilmiöitä riitti. Ilmiöt hävisivät 10-20 cm:n syvyydessä 0-tasosta lukien.

A-alueelle avattiin myös kaksi muuta laaja-alaisempaa kaivausalueita. Koeoja ruutuihin 500/530-538 ja noin 12 m² ala ruutuihin 517-518/468-471. Koeojasta tuli alueella sijainneen rakennuksen jäännöksiä ja runsaasti rautaromua.

Koeojan kaivaminen lopetettiin kolmanteen tasoon (30 cm), jolloin oli saavutettu harmaa savi. Ruuduissa 517-519/468-471 havaittiin likamaata ja nokinen ja hiilien sekainen alue. Alueelta löytyi rautakuonaa, rautaesineitä nauvoja, keramiikkaa, liitupiipun palasia ja toimikasta. Aluetta kaivettiin osin 30 cm:iin saakka. Kts. kartta s. 22.

Löydöt

Kaivauksissa ei löytynyt varmuudella esihistorialliselta ajalta olevia löytöjä. Koekuopasta 503/574 kerroksesta 2 (10-20 cm:iä) löytyi kuparirahaäyri vuodelta 1724. Raha on lyöty Tukholmassa Fredrik I aikana (viite SM 346). Litt: Sveriges Mynt 1521-1977.

Muut löydöt ovat keramiikkaa; sekä lasitettua, että lasittamatonta, rautaesineitä, joissa esineiksi erottuvia kampa, kaksi puukkoa, solki ja lukuisia rautanauvoja. Tiilenpaloja, savitiivistettä ja palanutta savea, lasia, kittiä, piitä, kvartsia, hioinkiviä, rautakuonaa, padan jalka, liitupiippuja, eläinten luita ja pala kangasta, joka toimikasta.

Löydöt on luetteloitu historian toimiston numeroil~~le~~: 91087

Koekuopat alueella ja käytetyt kiintopisteet

Koekuopat on lueteltu pienimmästä y:n ja x:n arvoista alkaen siten, että luettelossa edetään idästä länteen.

koordinaatit	koko	pinta	pohja	O-taso (alueet, joilta peltomulta poistettu)
501/338	1 x 1	29,974	29,644	
499/359	"	29,064	28,824	
499/379	"	28,724	28,454	
499/399	"	28,324	28,094	
498-499/419	1 x 2	27,864	27,524	
		27,884	"	
507-508/460	1 x 2	28,234	27,694	
509/469	1 x 1	27,854	27,254	
510/480	"	26,934	26,614	
529/498-499	1 x 2	25,984	25,734	
469/539	1 x 1	27,214	26,924	
477/539	"	27,754	27,084	
489/539	"	28,044	27,504	
520/539	"	27,134	26,754	
478/549	"	28,454	28,004	
504/549	"	27,254	26,674	
489/553	"	29,214	28,594	
520/550	"	26,224	25,825	
504/554	"	26,704	26,244	
514/559	"	25,764	25,184	
519/559	"	25,474	25,134	
532/559	"	26,004	25,464	
504/566	"	26,054	25,624	
514/566	"	25,204	24,614	
520/566	"	25,164	24,864	
532/567	"	25,094	24,684	
514/572	1 x 1	24,424	23,744	
503/574-575	1 x 2	25,564	25,164	
		25,494	25,094	
519/576	1 x 1	23,794	23,234	

501/577-578	1 x 2	25,204	24,624	0-taso
519/590	1 x 1	21,364	20,754	
535/590	"	21,494	20,946	
540/590	"	21,174	20,624	
519/599	"	19,244	18,804	
479/599	"	19,224	18,944	
498/621-623	3 x 1	16,754	16,434	16,534
		16,764	16,334	16,484
		16,774	16,274	16,444
510/643-466	1 x 2	16,254	15,764	15,924
		16,304	15,764	15,864
532/685	1 x 1	15,924	15,394	15,584
542/705	"	15,874	15,244	15,364
554/725-726	1 x 2	15,674	14,984	15,184
		15,624	15,004	15,174

Kiintopisteet

Alueet A

Kp1 = 27,524 m m.p.y.

Kp2 = 30,164 m m.p.y. (tv1:n kiintopiste 281)

Kp3 = 24,404 m m.p.y.

Kp4 = 17,394 m m.p.y.

Alue B

Kp = 18,723 m m.p.y. (valtakunnall. kp. nro 3113)

Kp = 15,553 m m.p.y.

Kp = 15,303 m m.p.y.

Koekuopat alueella B

koordinaatit	koko	pinta	pohja	0-taso (alueet, joilta peltomulta poistettu)
299/253-254	1 x 2	14,763	14,413	14,413
299/257-258	"	14,893	14,213	14,393
299/278-279	"	15,093	14,493	14,603
299/296	1 x 1	15,193	14,683	14,803
299/322	"	15,573	14,983	15,163
299/333-334	1 x 2	15,703	15,183	15,343
299/352	1 x 1	15,983	15,453	15,663
300/209	"	14,303	13,753	13,923
3007236	"	14,653	13,993	14,103
301/168-169	1 x 2	13,883	13,373	13,543
301/173	1 x 1	13,983	13,393	13,583
301/197	"	14,133	13,633	13,763
303/149	"	13,283	12,823	12,973
304/100	"	9,813	9,563	
304/115	"	11,393	10,833	11,033
304/127	"	12,383	11,723	11,943
377/248	"	15,253	14,913	
379/238	"	15,083	14,693	
382/299	"	14,923	14,453	
385/219	"	14,633	14,133	
387/209	"	14,383	13,973	
390/200	"	14,103	13,793	
395/190	"	13,923	13,583	
396/180	"	13,503	13,163	
403/160	"	11,733	12,343	
403/170	"	13,353	12,983	
410/150	"	12,113	11,743	
410/160	"	12,793	12,303	
410/170	"	13,343	12,953	
410/180	"	13,753	13,453	
410/190	"	14,073	13,583	
410/200	"	14,423	13,993	

Yhteenveto

Kauselan koekaivauksella pyrittiin löytämään alueella mahdollisesti sijaitsevat muinaisjäännökset ja arvioimaan löytöjen perusteella jatkotutkimuksen tarvetta. Tutkimuksissa ei löytynyt kiinteitä muinaisjäännöksiä. Esihistorialliseen aikaan liittyviä löytöjä ei myöskään löytynyt. Sen sijaan historialliseen aikaan liittyviä löytöjä löydettiin sekä kaivetuilta alueilta, että ympäröivien peltojen pintapöiminnan yhteydessä. Kallan tilan rahalöytö osoittaa alueella tapahtuneen aktiiviteetteja 1700-luvulla.

Maanmittaushallituksen maanmittausarkiston asiakirjat A 22 17:1, 17:2-3, 17:19 alueesta isosta jaosta osoittavat tutkittujen alueiden Kreeterinmäen ja Uotilan tilojen osalta olleen peltoja jo tuolloin. Kallan tilalla on tutkimusalueilla sijainnut kaksi tuulimyllyä, tilan asuinrakennukset ovat sijainneet etäämpänä koillisessa, alueella, jossa tilan nykyisiäkin rakennuksia sijaitsee.

Alueen maaperä on viljelyksen ja rakennustoimien yhteydessä laajoilla alueilla sekoittunutta. Myös kallioisissa metsäsaarekkeissa oli koekuopissa runsaasti löytöjä, jotka liittyivät myöhempään rakennustoimintaan.

Helsingin 16. 1. 1992

Tauno Kangas

Diapositiivit

- 23498 Tielinjalta on poistettu koneellisesti peltomulta alueelta 486,5-495/451-522.
- 23499 Kts. ed. kuvan teksti. Edm. alueeseen paalutettiin kaivausalue 488-494/500-520.
- 23500 Kts. edellinen kuva. Rankkasateiden alla em. kaivausalue muuttui liejusaveksi, jonka kaivaminen, dokumentointi ja havainnointi oli hankalaa. Kuva otettu tulevan tielinjauksen suuntaisesti luoteesta kaakoon.
- 23501 Peltomultaa poistetaan koneellisesti alueella: 500-560/610-730. Kuva otettu alueella sijaitsevan kallioharjanteen laelta kaakosta luoteeseen.
- 23502 Koeoja 500/530-539 tasossa 1. kuvattu kaakosta luoteeseen. Koeojasta löytyi runsaasti alueella sijainneiden rakennusten jäänteitä kuten tiilenpalasia, laastia ja rautaesineitä.
- 23503 Kts. edellisen kuvan teksti. Sama alue tasossa 2. alueella on saavutettu harmaa pohjamaa, johon resenstit löydöt loppuivat.
- 23504 Ruuduissa 489-490/500-506 oli jäännöksiä puuhirrestä. Hirren alapinnasta löytyi kuvan keskellä näkyviä punatiilen paloja. Hirsi kulki kaakko-luoteissuuntaisesti.
- 23505 Kts. edellisen kuvan teksti. Alueella, jolla hirsi sijaitsi vallitsivat hankalat kaivausolosuhteet. Kuvan vasemmassa reunassa kaivausruutuja, jotka vesi on vallannut.
- 23506 Kuvassa em. hirsi kulkee sangon editse. Hirren yhteydessä samassa tasossa oli harmaan saven päällä tummaa multamaata, joka suurimmaksi osaksi oli käännettyä peltomultaa. paikoin maassa oli kuitenkin havaittavissa nokeentunutta maata, joka kuten hirsi-kään ei kuulunut peltomultakontekstiin.
- 23507 Kts. yleiskartta s. 18-~~20~~ Alueella sijainneeseen hevoshakaan tehtiin koekuopitus. Kuvassa näkyvällä alueella suunnitteilla oleva tieramppi liittyy Helsinkiin menevään maantiehen.
- 23508 Alueelle 517-520/468-472 avattiin pienialainen kaivausrudukko koekuopassa esiintyneen noen ja rautakuonan perusteella. Kuvattu kaakosta lounaaseen.
- 23509 Alueella 550-560/610-730 avattiin koneellisesti neljä 3-4 m leveää kaistaa peltomultaan, joihin sijoitettiin koekuoppia. Kuva on otettu suunnitellun tielinja suuntaisesti kaakosta luoteeseen.
- 23510 Kuokuoppa 515/573 60 cm:iä syväksi kaivettuna. Kuopassa oli 40 cm:iä peltomultaa, jonka alla oli savi-

- maa. peltomullasta tuli tiiliä, posliinia, raudanpaloja ja lasia. Mitkään em. löydöistä eivät olleet esihistorialliselta ajalta.
- 23511 Piirtäjä Beatrice Sohlström ja tutkimusavustaja Raija Ylönen työnsä äärellä.
- 23512 Ruudut 300/253-254 avattuna ensimmäiseen tasoon peltomullasta kuoritulla alueella, kuva on alueelta b.
- 23513 Alue B, peltomulta poistettu alueelta yhdeksänä perättäisenä n. 3 metrin levyisenä linjana, jotka kulkevat suunnitellun tielinjan mukaisesti taustalla näkyvää anttilan tavarataloa kohti. Kuvattu kaakosta luoteeseen.
- 23514 Kuvassa Kalla-Vähätalo 5:10 -tilan pelto ja kallioharjanne, jotka jäävät tielinjauksen alle.
- 23515 Koekuoppa Kreeterinmäki 2:36 tilan pellolla. Kts. yleiskartta alueelta B.
- 23516 Kreeterinmäki 2:36 -tilan mailla olevia koekuoppia. Kts. yleiskartta alueelta b.
- 23517 Uotilan ja Kreeterinmäen peltoja koekuopitetaan.
- 23518 Uotilan ja Kreeterinmäen tilojen pellot rajoittuvat Aurajokeen. Tilojen pellot rajautuvat Pori-Helsinki-maantiehen.
- 23519 Kaivausalue 517-520/468-472 tasossa 1. Kuvattu idästä länteen.
- 23520 Kaivausalue 517-529/468-472 tasossa 2. Kuvattu lännestä itään.

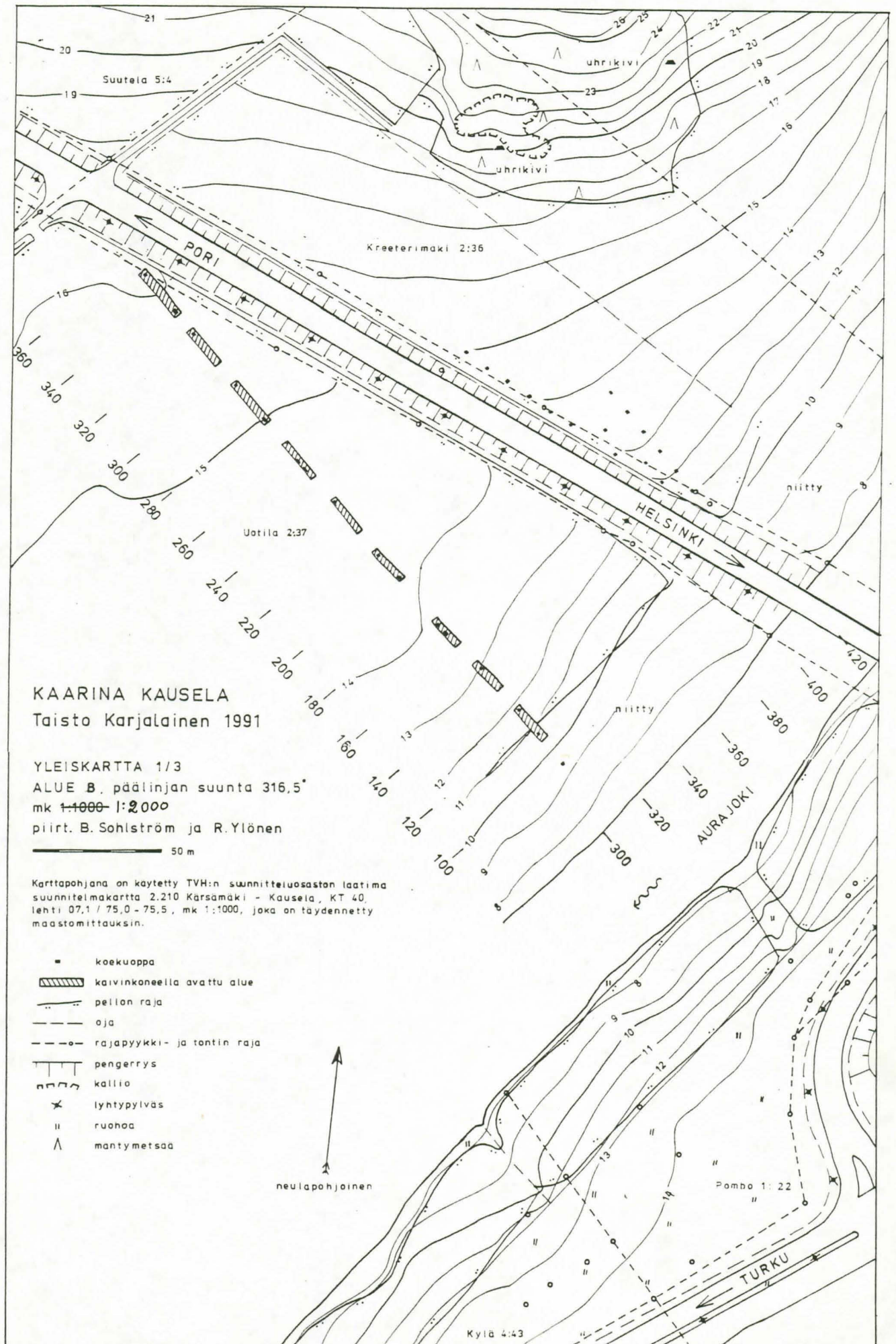
Negatiiviluettelo

- 86248 Tielinjalta on poistettu peltomulta koneellisesti alueelta 489-494/458-518. Kuvattu luoteesta kaakkoon.
- 86249 Kts. edellisen kuvan teksti. Em. alueeseen paalutettiin kaivausalue 488-494/220-238.
- 86250 Kaarinan Kauselan kaivauksilla rankkasateet vaikeuttivat kaivauksien etenemistä. Kuvassa A-alueella peltomullan poiston jälkeen. Kts. yleiskartta.
- 86251 Kts. yleiskartta, A-alueen pelto, jonne Helsingistä tulevan tien ramppi on suunniteltu kulkeväksi. Taustalla kallioharjanne, joka jää myöskin suunnitelma-alueelle.
- 86252 Kts. ed. kuva, panoraama 2.
- 86253 Kts. kaksi ed. kuvaa, panoraama 3.
- 86254 Koeoja 500/530-539 tasossa 1. Kuvattu kaakosta luoteeseen. Koeojasta löytyi runsaasti alueella sijainneiden rakennusten jäänteitä.
- 86255 Peltomultaa poistetaan koneellisesti alueella: 500-560/610-730. Kuva otettu alueella sijaitsevan kallioharjanteen laelta. Kuv. kaakosta luoteeseen.
- 86256 Kts. edellisen kuvan teksti.
- 86257 A-alueella ruuduissa 489-491/500-506 oli jäännöksiä puuhirrestä. Hirsi kulki alueella kaakko-luoteisuuntaisesti. Etualalla veden valtaama kaivausruutu.
- 86258 Kts. ed. kuvateksti. Hirsi oli suurimmaksi osaksi maatunut. Kuvassa näkyvän pelkan kärjen kohdalla hirren alapinnasta löytyi punatiilen kappale, mikä kertoo hirren iästä.
- 86259 Kuvassa em. hirren jäännökset näkyvät pitkittäisenä painanteena alkaen kuvan oikeassa reunassa näkyvän paalun juuresta.
- 86260 Kts. kuvateksti kuvasta 86254. Samainen koeoja on tässä kaivettuna toiseen tasoon eli 20 cm:iä syväksi. Alueen keskellä näkyvä suuri kivi on poralla halkaistu jakakivi lienee kuulunut alueella sijainneen talon kivijalkaan.
- 86261 Koeoja 518-520/468-472 tasossa 1. Ojasta paljastui palanutta maata ja rautakuonaa, jonka vuoksi alue laajennettiin myöhemmin.
- 86262 Koekuoppa 517/573 kuudennessa tasossa. Kuopassa oli 40 cm:iä peltomultaa, joka sisälsi mm. tiiliä, posliinia ja lasia. Peltomullan alla oli harmaa savi-maa. Samanlainen tilanne vallitsi myös muissa alueella kaivetuissa koekuopissa.

- 86263 A-alueella peltomultaa on poistettu koneellisesti alueella 500-560/610-730.
- 86264 Kts. kuvateksti 86261. Koeoja kaivettuna tasoon 2.
- 86265 Alueella B. Alueelta on poistettu peltomultaa yhdeksänä perättäisenä n. 3 metrinlevyisenä kaistaleena, jotka kulkiivat suunnitellun tielinjan suuntaisesti Anttilan tavarataloa kohti. Vrt. yleiskartta.
- 86266 Alue B, ruudut 300/253-254 avattuna ensimmäiseen tasoon.
- 86267 Piirtäjä Beatrice Solhström ja tutkimusavustaja Raija Ylönen työssään Uotilan tilan pelloilla.
- 86268 Kts. edellisen kuvan teksti.
- 86269 Koekuoppia B-alueella Kreeterinmäki 2:36 pelloilla. Vrt. yleiskartta.
- 86270 Kreeterinmäen pelloille kaivetun kuopan profiilia puhdistetaan dokumentoitavaksi.
- 86271 Kts. ed. kuva. Sama kuoppa puhdistettuna. Kreeterinmäen pelloilla olleissa kuopissa paljastui paksu peltomulta, jonka alla oli harmaa savi.
- 86272 Kaivausalue 517-520/468-472 tasossa 1. Kuvattu lännestä itään.
- 86273 Kts. ed. kuva. Sama tilanne kuvattuna vastakkaiselta suunnalta.
- 86274 Kts. ed. kuvan teksti.
- 86275 Kts. kuva 86272. Sama tilanne voimakkaammalla valaistuksella.
- 86276 Alue b. Uotilan ja Kreeterinmäen tilojen pellot rajoittuvat Aurajokeen. Näillä pelloilla suoritettiin koekuopitus.
- 86277 Ruudut 504-505/573 tasossa 2. Alueella on lehtometsä multamaannos. Ruudusta löytyi lantti, joka ajoitettiin vuoden 1724 kupariäyriksi.
- 86278 Kaivausalue 517-520/468-472 tasossa 2. Kuvattu lännestä itään.
- 86279 Kts. edellinen kuva sama alue tasossa 3.

Kartat

Yleiskartta 1/3 Alue B. MK 1:1000 A3	s. 18
Yleiskartta 2/3 Risteysalue. MK 1:1000 A3	s. 19
Yleiskartta 3/3 Alue A. MK 1:1000 A3	s. 20
Tasokartta, taso 0, ruudut 488-493/500-519	s. 21
Tasokartta, tasot 1-3, ruudut 517-519/468-471	s. 22
Tasokartta, tasot 2-3, ruudut 500/530-538	s. 23
Tasokartta, taso 2, ruudut 501/577-578	s. 24

KAARINA KAUSELA

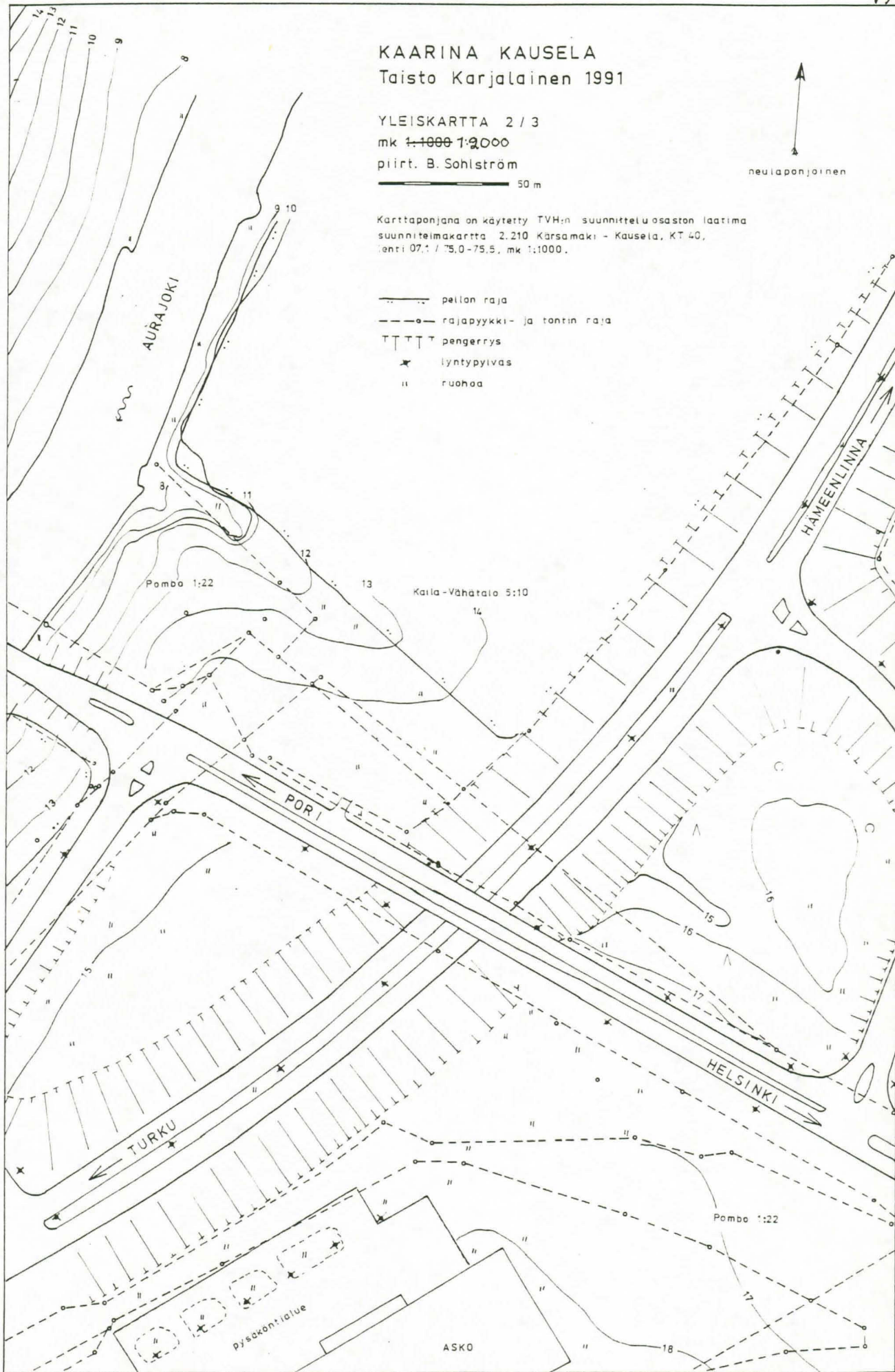
Taisto Karjalainen 1991

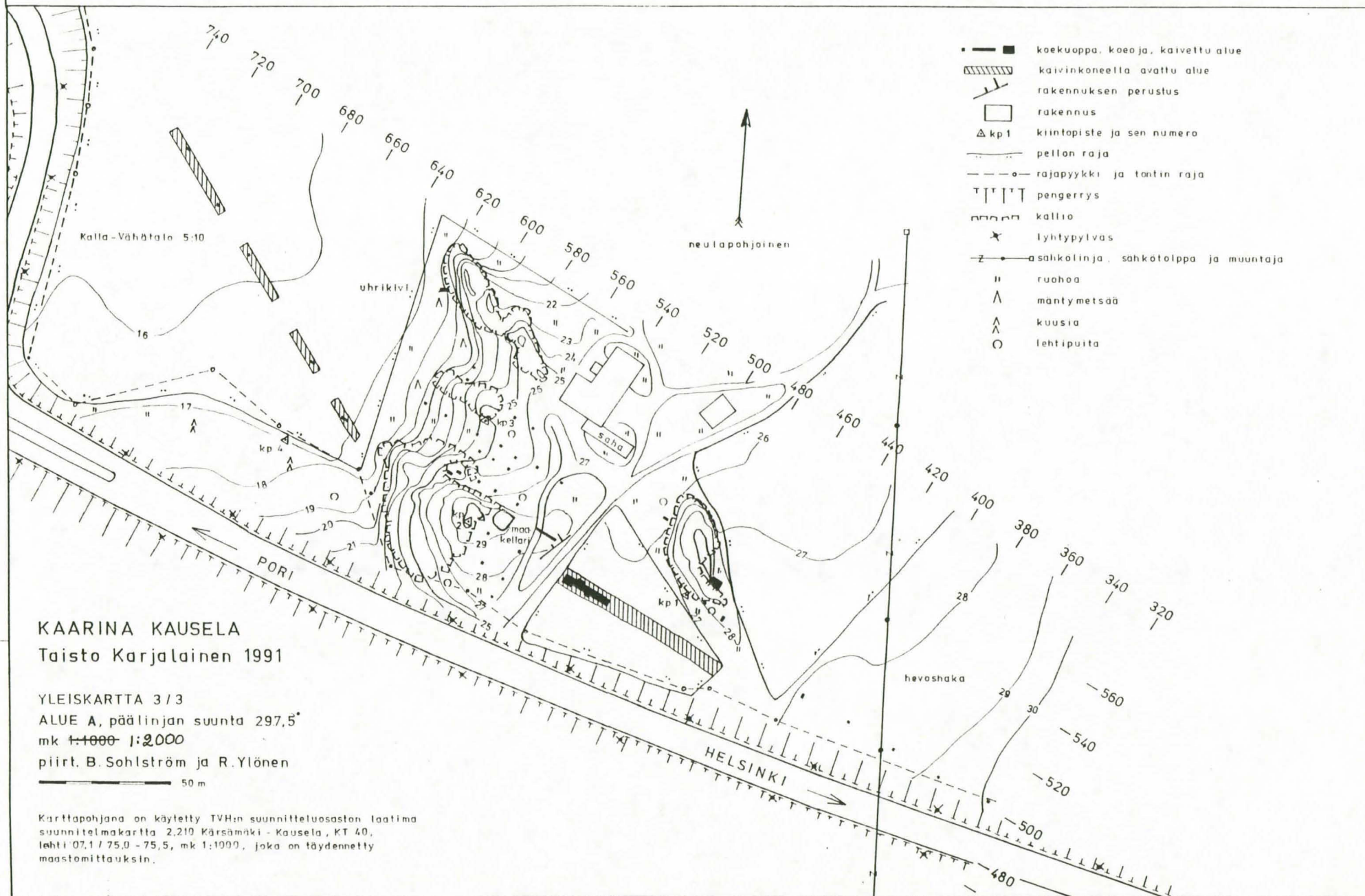
YLEISKARTTA 2 / 3
mk 1:1000 1:2000
piirt. B. Sohlström

Karttaperijana on käytetty TVH:n suunnitteluosaston laatima suunnitelmapaketti 2.210 Kärsämäki - Kausela, KT 40, lehti 07.1 / 75.0-75.5, mk 1:1000.

- pellon raja
- - - - - rajapyykki- ja tontin raja
- TTTTT pengerrys
- * lynttyvälä
- || ruohoa

KAARINA KAUSELA
Taisto Karjalainen 1991

YLEISKARTTA 3/3
ALUE A, päälinjan suunta 297,5°
mk 1:1000 1:2000
piirt. B. Sohlström ja R. Ylönen
50 m

Karttapohjana on käytetty TVH:n suunnitteluosaston laatima suunnitelmapaketti 2.210 Kärsämäki - Kausela, KT 40, lehti 07.1 / 75,0 - 75,5, mk 1:1000, joka on täydennetty maastomittauksin.

KAARINA KAUSELA Taisto Karjalainen 1991

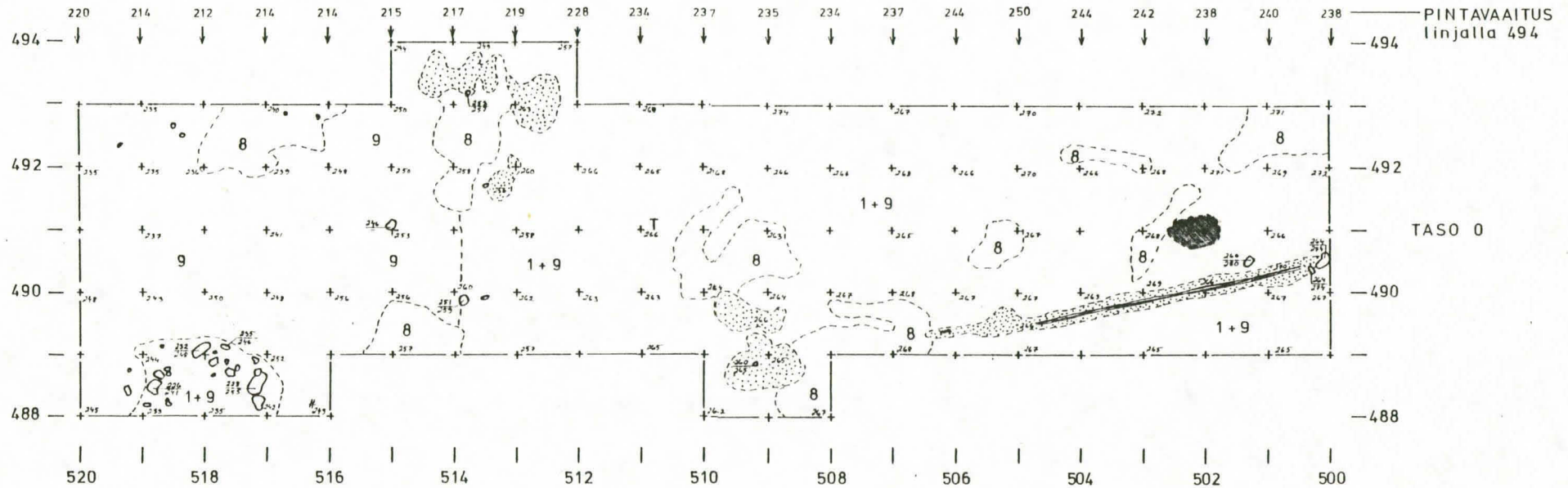
mk 1:50 I:100
kp 1 = 2752 mmpy.
kp 1 lukema = 102
piirt. B. Sohlström

Alue A
PINTAVAAITUS LINJALLA 494 (494/500-519) ja
TASO 0, ruudut 488-493 / 500-519 ja
POHJAVAAITUKSET

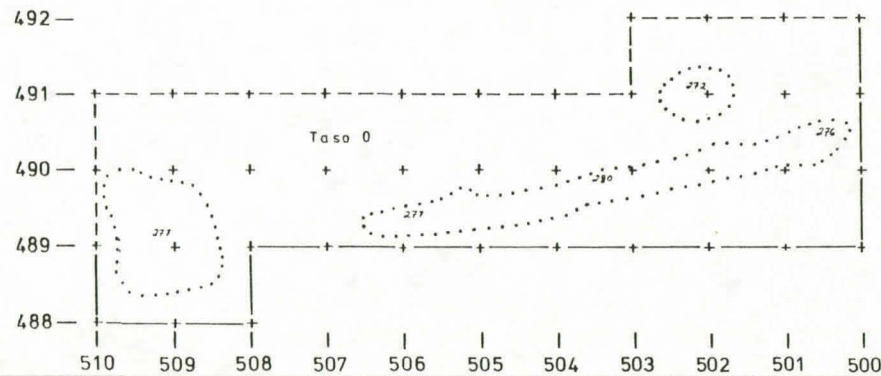
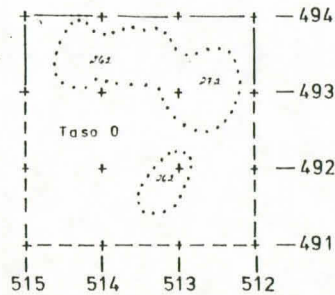
- noki- ja hiilimaa
- varjätynyt savi
- ruskea savi
- savi
- 1+9 pellomulta ja savi
- # hiiltä
- puuta
- T tiiltä

- $\frac{240}{270}$ kivi vaaitusluokineen
- 235 vaaitusluku
- epäselvä raja
- syvemmälle kaivetun alueen raja

2m

neulapohjoinen

POHJAVAAITUS

KAARINA KAUSELA

Taisto Karjalainen 1991

Alue A

Pinta- ja pohjavaaitus sekä tasot 1-3
ruuduista 517 - 519 / 468 - 471

~~mk 1:50 ei mitakaavassa.~~

kp 1 = 27,52 mmpy.

kp 1 lukema = 279

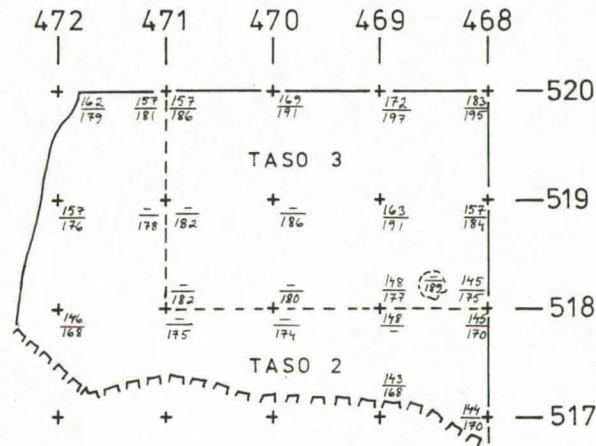
piirt. Beatrice Sohlström

2m

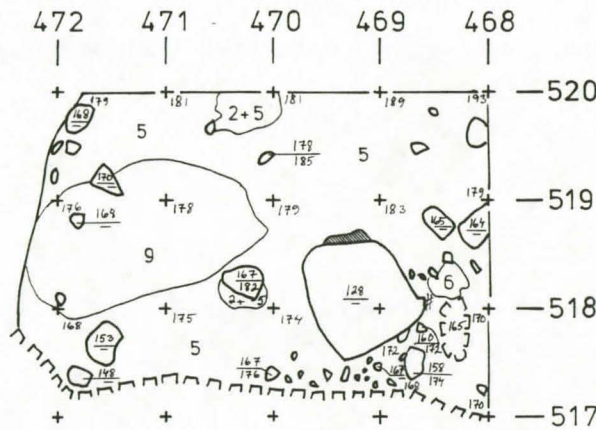
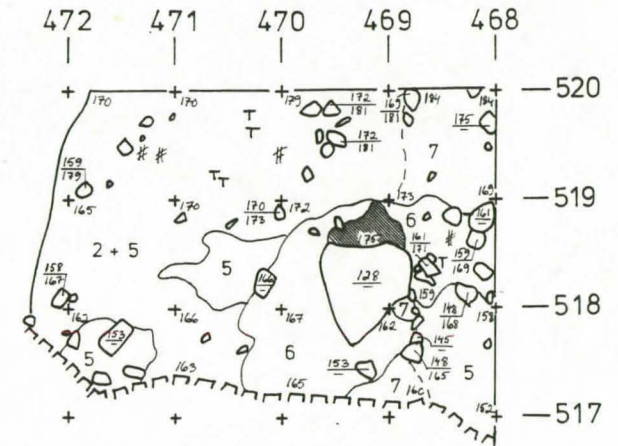
neulapohjoinen

2+5	mullan värjäämä hiekka
5	ruskea hiekka
6	noen- ja hiilensekainen hiekka
7	noen värjäämä hiekka
9	savi
	noki- ja hiilimaa
T	tiiltä
#	hiiltä
o	kivi
	kallio
- - -	epäselvä raja
$\frac{162}{179}$	pintavaaitusluku
	pohjavaaitusluku
$\frac{-}{178}$	pintavaaitus puuttuu
$\frac{148}{-}$	pohjavaaitus puuttuu

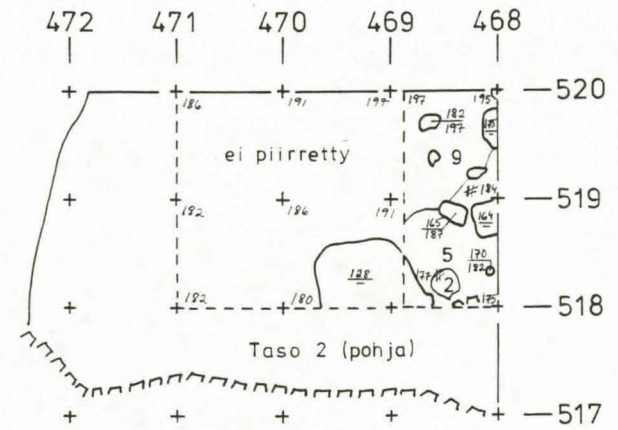
Pinta- ja pohjavaaitus

Taso 1

Taso 2

Taso 3

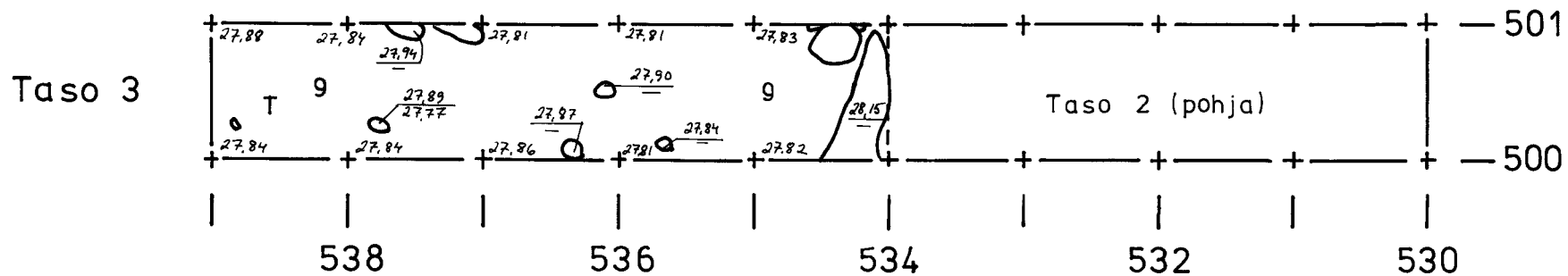
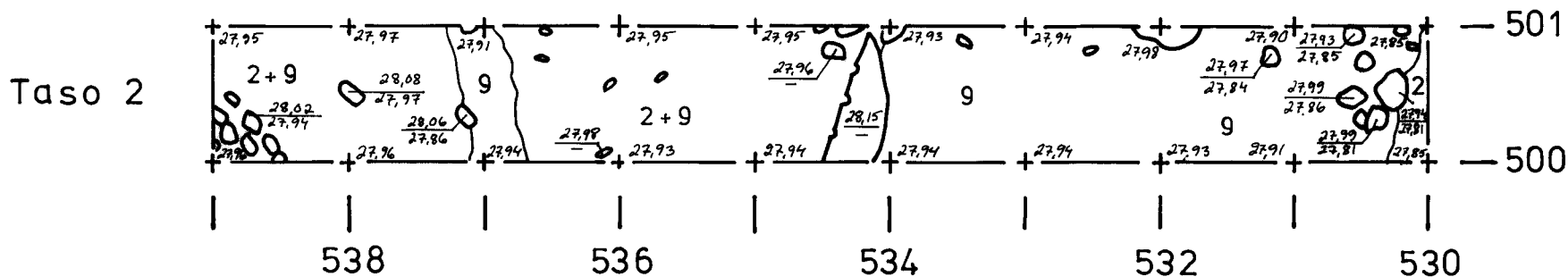
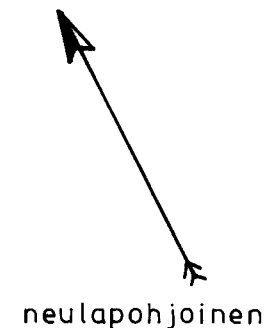
KAARINA KAUSELA Taisto Karjalainen 1991

Vaaitukset on merkitty absoluuttisina korkeuksina mmpy.

Tasokartta , tasot 2 - 3
koejassa 500 / 530-538, alue A
mk 1:50
piirt. Taisto Karjalainen

- 2 multa
- 2+9 mullansekainen savi
- 9 savi
- T tiiltä
- o kivi

KAARINA KAUSELA

Taisto Karjalainen 1991

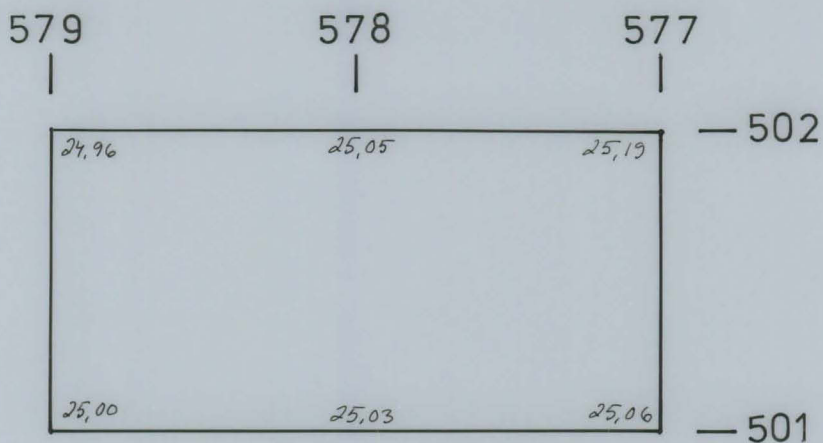
Pintavaaitus- ja tasokartta (taso 2)
 koekuopasta 501 / 577-578, alue A
 mk 1:25

piirt. Raija Ylönen

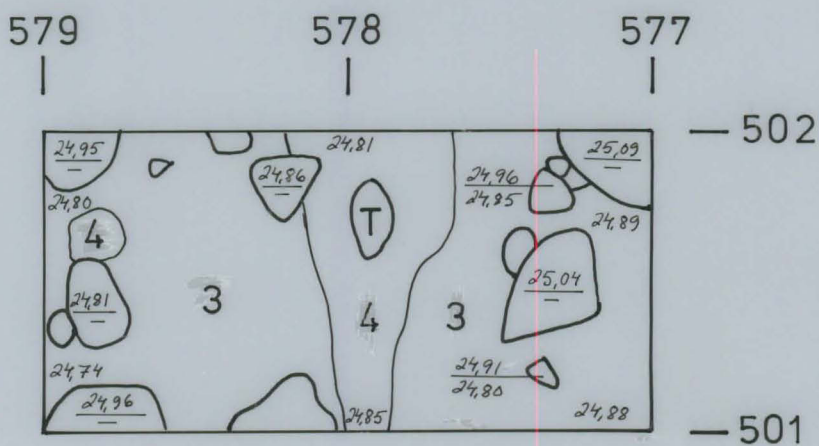

neulapohjoinen

Vaaitukset on merkitty absoluuttisina korkeuksina mmpy.

Pintavaaitus

Taso 2

- 3 hiekansekainen multa
- 4 vaalea hiekka
- T tiiltä
- kivi

KAARINA KAUSELA 1991

F. 86248

Tielinjalta on poistettu pelto multa koneellisesti alueelta 489-494/458-518. NW-SE.

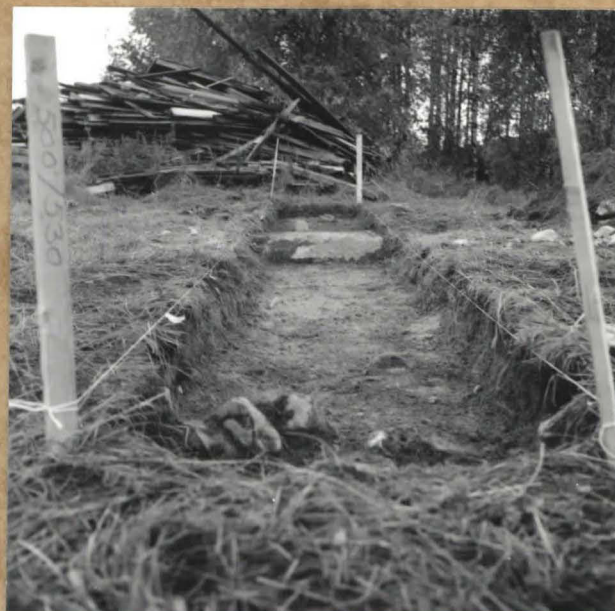
F. 86255

Peltomultaa poistetaan koneellisesti alueella 500-560/610-730. Kuva otettu alueella sijaitsevan kallioharjanteen laelta. SE-NW.

F. 86257

A-alueella runduissa 489-491/500-506 di jäännöksiä pauhirrestä. Hirsi kulta alueella kaakko-luoteissuunnasta. Etualalla veden valtaama kaivausrauta.

F. 86260

Kojoja 500/530-539 kaivettuna toiseen tasoon eli 20 cm syväksi. Alueen keskellä näkyvä suuri kivi on poralla halkaistu ja kivi lienee kuulunut alueella sijainneen talon kivi-jalkaan.

KAARINA KAUSELA 1991

F. 86263

A-alueella peltoMULTAA on poistettu
konkreettisesti alueella 500-560/610-730.

F. 86265

Alueelta B on poistettu peltoMULTAA
yhdeksinä perättäisenä n. 3 metrin
levyisenä kaistaleena, jotka kulkevat suun-
nitellun tienajan suunnasta Anttilan
tavaratalon kohti. Vrt. yleiskartta.

F. 86269

Kockuoppia B-alueella Kreeterinmäki
2:36 -pellolla. Vrt. yleiskartta.

F. 86272

Kaivausalue 517-520/468-472 tasos-
sa 1. W-E.

KAARINA KAUSELA 1991

F. 86274

Kaivansalme 517-520/468-472
tasossa 1. W-E.

F. 86276

Alue B. Uotilan ja Kreekrimmäen
tilojen pellot rajoittuvat Aura jokeen.
Näillä pelloilla suoritettiin koe-
kuopitus.